

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
AUDITO KOMITETAS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2026-07- Nr. 141-P-20
Vilnius

5. SVARSTYTA. 2026 m. birželio 16 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VAE-4 „Krašto apsaugos sistemos finansų valdymas“ (4 darbotvarkės klausimas).

<...>

NUTARTA. Seimo Audito komiteto posėdžiuose išsamiai apsvarsčius valstybinio audito ataskaitą Nr. VAE-4 „[Krašto apsaugos sistemos finansų valdymas](#)“ (toliau – Ataskaita) ir išklausius posėdyje dalyvavusių institucijų atstovų informaciją, taip pat:

Dėl strateginio valdymo sistemos architektūros ir jos veiksmingumo užtikrinimo

1. *atsižvelgiant į* Ataskaitoje konstatuotus faktus, kad 16 iš 23 (70 proc.) pajėgumų plėtros planų nebuvo atnaujinti nuo 4 iki 14 metų dėl nuolat besikeičiančios geopolitinės situacijos, pasikeitusių NATO įpareigojimų (iškeltų tikslų), kartu pažymint, kad auditorių vertinimu, kariuomenės prioritetinių poreikių formavimas nelaikytinas trūkumu, nes šie poreikiai faktiškai formuojami pagal kitus krašto apsaugos sistemos sprendimus, todėl kyla pagrįstų klausimų dėl neatnaujinamų pajėgumų plėtros planų vaidmens, aktualumo ir vietos strateginio valdymo sistemoje, nes šiuo atveju, prioritetiniai poreikiai realiai grindžiami kitais dokumentais ir sprendimais, *pažymint, kad* dalis audito metu nustatytų problemų yra sisteminio pobūdžio ir gali būti susijusios ne tik su krašto apsaugos sistemos specifika, bet ir su bendrais strateginio valdymo bei planavimo sistemos sprendimais, aktualiais visoms valstybės institucijoms, *siekiant įvertinti, ar* esama strateginio planavimo sistema ir joje nustatyti planavimo, derinimo, keitimo bei tvirtinimo procesai sudaro pakankamas prielaidas planavimo dokumentus peržiūrėti, koreguoti ir atnaujinti tokiu tempu, kokio reikalauja šiandieninė sparčiai besikeičianti geopolitinė ir saugumo aplinka, taip pat ar ši sistema užtikrintų pakankamai operatyvų sprendimų priėmimą ir planavimo dokumentų atnaujinimą paskelbus mobilizaciją, karo ar nepaprastąją padėtį, *prašyti Vyriausybės:*

1.1. *įvertinti* galiojančios strateginio valdymo sistemos architektūros tinkamumą šiuolaikinės saugumo aplinkos sąlygomis ir prireikus inicijuoti jos tobulinimą, siekiant, kad strateginio planavimo sistema būtų paprastesnė, lankstesnė ir greičiau prisitaikanti prie besikeičiančių aplinkybių, sudarytų sąlygas operatyviau atnaujinti planavimo dokumentus, mažintų administracinę naštą institucijoms ir kartu užtikrintų tinkamą valstybės išteklių valdymą, kontrolę bei atskaitomybę;

1.2. nelaukiant strateginio valdymo sistemos architektūros peržiūros rezultatų, inicijuoti reikalingų teisės aktų pakeitimus, užtikrinančių, kad būtų:

a) aiškiai apibrėžtas NATO gynybos planavimo proceso, NATO regioninių gynybos planų, Valstybės gynimo tarybos sprendimų bei pajėgumų plėtros planų tarpusavio ryšys;

b) aiškiai apibrėžta pajėgumų plėtros planų paskirtis ir vieta valstybės strateginio valdymo sistemoje;

c) nustatyti aiškūs atvejai, terminai ir tvarka, kada pajėgumų plėtros planai turi būti peržiūrimi ir atnaujinami, atsižvelgiant į NATO gynybos planavimo proceso rezultatus, NATO regioninių gynybos planų, Valstybės gynimo tarybos sprendimų ar kitus strateginius pokyčius.

Dėl pagrindinių strateginio planavimo dokumentų nuostatų suderinamumo

2. *Atsižvelgiant* į Ataskaitoje Krašto apsaugos ministerijai pateiktą rekomendaciją valstybinio / strateginio planavimo lygmens dokumente numatyti krašto apsaugos sistemos finansavimą ne mažiau kaip 5 proc. bendrojo vidaus produkto iki 2035 m., kuriai įgyvendinti ministerijos suplanuota priemonė – įtvirtinti krašto apsaugos sistemos ilgalaikio finansavimo nuostatą Nacionalinio saugumo strategijoje, *kartu vertinant tai, kad* šiuo metu Teisės aktų informacinėje sistemoje yra registruotas Seimo 2026 m. vasario 19 d. nutarimo projektas Nr. 25-16482 (3) „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ bei Seimo 2026 m. balandžio 22 d. nutarimo projektas Nr. 26-6319 „Dėl Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“, taip pat rengiamas naujasis Nacionalinis pažangos planas 2028–2034 m. laikotarpiui, priėmus sprendimą papildyti Nacionalinio saugumo strategiją numatant joje atitinkamus krašto apsaugos sistemos finansavimo rodiklius po 2030 m., siekiant užtikrinti pagrindinių strateginio planavimo dokumentų nuostatų horizontalųjį suderinamumą, *prašyti Vyriausybės* užtikrinti, kad atitinkami pakeitimai būtų atlikti ir tarpusavyje suderinti visuose šiuose strateginio planavimo dokumentuose.

Dėl finansų valdymo sistemos kintančiomis saugumo aplinkos sąlygomis

3. *Pabrėžiant* Ataskaitoje konstatuotas aplinkybes, kad mobilizacijos, karo ar nepaprastosios padėties metu krašto apsaugos sistemoje, kaip ir visame viešajame sektoriuje, būtų taikoma iš esmės tokia pati biudžeto planavimo ir finansinės apskaitos tvarka kaip taikos metu, nors šis procesas trunka apie vienus metus ir apima 19 etapų, kuriuose dalyvauja skirtingos institucijos, *taip pat tai, kad nėra* nustatyta lankstesnių ir operatyvesnių finansų valdymo procedūrų, būtinų valstybės išteklių planavimui, paskirstymui ir atsiskaitymui krizės, mobilizacijos, karo ar nepaprastosios padėties sąlygomis, *taip pat pažymint, kad* Valstybės kontrolės rekomendacija šiuo klausimu – nustatyti procesus, kaip krašto apsaugos sistemos finansų valdymas veiks karo ar nepaprastosios padėties metu, – buvo pateikta tik Krašto apsaugos ministerijai, *tačiau manant, kad* auditorių nustatytos aplinkybės ir su jomis susijusios rizikos yra aktualios ne tik krašto apsaugos sistemai, bet ir visam viešajam sektoriui, *siūlyti Vyriausybei* apsvarstyti poreikį parengti ir patvirtinti viešojo sektoriaus finansų valdymo procesus ir procedūras, taikytinus mobilizacijos, karo ar nepaprastosios padėties metu, ir, pasitvirtinus poreikiui, parengti bei patvirtinti specialius šiems atvejams taikytinus finansų valdymo procesus ir procedūras.

4. *Pabrėžiant* šio protokolinio nutarimo 1 ir 3 punktuose išdėstytas aplinkybes, *prašyti Vyriausybės* pavesti VŠĮ Vyriausybės strateginės analizės centrui (STRATA) atlikti strateginio planavimo, finansų valdymo ir veiklos stebėsenos sistemų lyginamąją analizę, atsižvelgiant į kitų NATO ir Europos Sąjungos valstybių taikomą praktiką, ypatingą dėmesį skiriant šių sistemų gebėjimui operatyviai veikti krizės, mobilizacijos, karo ar nepaprastosios padėties sąlygomis, ir pateikti Vyriausybei bei ministerijoms siūlymus dėl strateginio valdymo ir finansų valdymo procesų supaprastinimo, lankstumo didinimo, administracinės naštos mažinimo bei greitesnio prisitaikymo prie kintančios saugumo aplinkos.

Dėl vieningos gynybos projektų rezultatų vertinimo sistemos ir duomenų saugumo

5. *Atsižvelgiant* į Ataskaitoje nurodytas aplinkybes, kad krašto apsaugos sistemos prioritetinių poreikių ir gynybos planavimo duomenys šiuo metu kaupiami bei valdomi atskiruose „Excel“ failuose, kuriuose nenaudojamos elektroninių dokumentų apsaugos ir (ar) užrakinimo funkcijos, duomenys perkeliama rankiniu būdu tarp skirtingų dokumentų, o informacija apie prioritetų, projektų, rodiklių ir finansavimo įgyvendinimą yra išskaidyta skirtingose informacinėse sistemose ir duomenų šaltiniuose, dėl ko neužtikrinamas duomenų integralumas, ribojamos galimybės operatyviai vertinti krašto apsaugos sistemos prioritetų įgyvendinimo pažangą, laiku identifikuoti rizikas bei realiuoju

laiku matyti valstybės gynybos stiprinimui skiriamų išteklių kuriamą rezultatą, *taip pat pažymint, kad* Krašto apsaugos ministerija jau ėmėsi veiksmų šiai situacijai gerinti ir 2026 m. balandžio 22 d. sudarė darbo grupę dėl naujos informacinės sistemos įsigijimo, kuriai pavesta atlikti informacinių sistemų bei veiklos organizavimo ir valdymo procesų analizę, įvertinti galimas alternatyvas ir parengti siūlymus dėl modernios informacinės sistemos įsigijimo ir diegimo krašto apsaugos sistemoje, *prašyti Krašto apsaugos ministerijos:*

5.1. įsigyti integruotą informacinę sistemą, užtikrinančią išteklių planavimą, prioritetinių poreikių, pajėgumų plėtros planų, strateginių projektų, jų finansavimo ir įgyvendinimo stebėseną bei rezultatų vertinimą, sudarysiančią sąlygas sprendimų priėmėjams realiuoju laiku stebėti pažangą, vertinti pasiektus rezultatus, nustatyti nukrypimus nuo planų, identifikuoti rizikas ir operatyviai priimti reikalingus valdymo sprendimus, taip pat vertinti valstybės gynybos stiprinimui skiriamų investicijų kuriamą rezultatą ir jų indėlį į krašto apsaugos sistemos prioritetų įgyvendinimą;

5.2. nelaukiant naujos informacinės sistemos įsigijimo ir įdiegimo, imtis priemonių, kad gynybos planavimo duomenų valdymui naudojamuose dokumentuose būtų taikomos pakankamos duomenų apsaugos, prieigos kontrolės, versijų valdymo ir pakeitimų atsekamumo priemonės, maksimaliai eliminuojančios duomenų praradimo ar neteisėto pakeitimo riziką.

Dėl didesnio gynybos biudžeto skaidrumo

6. Siekiant sudaryti galimybes objektyviai vertinti gynybos investicijų struktūrą bei tai, kokia krašto apsaugos sistemos finansavimo dalis skiriama valstybės gynybiniam pajėgumams, *siūlyti Krašto apsaugos ministerijai* viešai skelbti krašto apsaugos sistemos išlaidų struktūrą, išskiriant pagrindines biudžeto kategorijas: personalo išlaidas; ginkluotės, karinės technikos ir kitų pajėgumų įsigijimo išlaidas; infrastruktūros plėtros išlaidas; bepiločių sistemų (dronų), antidroninių priemonių, interceptorių ir kitų mobiliųjų gynybos sistemų įsigijimo bei vystymo išlaidas; NATO priimančiosios šalies paramos infrastruktūros išlaidas; administravimo ir valdymo išlaidas; kitas išlaidas.

Dėl bendrų regioninių gynybos projektų plėtojimo

7. Siekiant mažinti gynybos pajėgumų įsigijimo ir eksploatavimo sąnaudas, didinti ginkluotės ir logistikos sąveikumą, skatinti ginkluotės, karinės technikos ir atsarginių dalių standartizavimą ir prisidėti prie bendrų Europos gynybos pajėgumų plėtojimo, *siūlyti Krašto apsaugos ministerijai* įvertinti galimybes kartu su Lenkija, Latvija, Estija ir, esant galimybei, Vokietija plėtoti bendrus regioninius gynybos pajėgumų vystymo ir viešųjų pirkimų projektus.

Dėl periodinės strateginių gynybos projektų parlamentinės stebėsenos

8. Pažymint, kad krašto apsaugos sistemos finansavimas 2023–2026 m. išaugo nuo 2,69 iki 5,38 proc. BVP (nuo ~2 mlrd. Eur iki ~4,8 mlrd. Eur), šie asignavimai naudojami didelės vertės ir ilgalaikiams gynybos pajėgumų vystymo, infrastruktūros plėtros, karinės technikos bei ginkluotės įsigijimo projektams įgyvendinti, taip pat siekiant užtikrinti efektyvų, rezultatais grįstą ir skaidrų valstybės lėšų panaudojimą, savalaikį rizikų nustatymą bei nuoseklią parlamentinę kontrolę, sudarančią galimybes vertinti ne tik atskirų projektų įgyvendinimo eigą, bet ir bendrą krašto apsaugos sistemos prioritetų įgyvendinimo pažangą, taip pat atsižvelgiant į Seimo statuto 63 straipsnyje išdėstytas Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto veiklos kryptis, *siūlyti šiam komitetui* periodiškai svarstyti informaciją apie didžiausios vertės ir valstybei reikšmingiausių krašto apsaugos sistemos strateginių projektų, kurių vertė, kaip numatyta Nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme, viršija 20 mln. Eur, įgyvendinimo pažangą, jiems skirtų asignavimų panaudojimą, pasiektus rezultatus ir pagrindines rizikas, taip sudarant galimybes vertinti bendrą krašto apsaugos sistemos prioritetų įgyvendinimo būklę ir laiku identifikuoti sisteminės problemas, galinčias turėti įtakos valstybės gynybos stiprinimo tikslų įgyvendinimui.

9. Užtikrinant šio protokolinio nutarimo įgyvendinimo kontrolę, *prašyti Vyriausybės, Krašto apsaugos ministerijos ir VŠĮ Vyriausybės strateginės analizės centro (STRATA) iki 2026 m. lapkričio 20 d. pagal kompetenciją detaliai informuoti Audito komitetą (atsakymo kopiją pateikiant Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui) apie šio protokolinio nutarimo įgyvendinimo eigą.*

Pritarta bendru sutarimu (už – 8, prieš – 0, susilaikė – 0).

Posėdžio pirmininkas

Artūras Skardžius

Posėdžio sekretorė

Neringa Gedrimė